

УДК 343.22

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ ПРИ ВИКОНАННІ ПОКАРАННЯ У ВИГЛЯДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Сухацький Р.П., к. і. н.,
доцент кафедри правознавства
Київський національний торговельно-економічний університет

У статті аналізується кримінальне законодавство, що регулює питання виконання покарання у вигляді позбавлення волі. Розглядаються наукові праці, в яких висвітлюються різні питання щодо порядку відбування покарання у вигляді позбавлення волі. На основі проведеного аналізу визначаються особливості та проблеми класифікації засуджених при виконанні покарання у вигляді позбавлення волі.

Ключові слова: злочин, класифікація засуджених, виконання покарання, позбавлення волі, заходи впливу.

В статье анализируется уголовное законодательство, регулирующее вопросы исполнения наказания в виде лишения свободы. Рассматриваются научные труды, в которых освещаются различные вопросы, касающиеся порядка отбывания наказания в виде лишения свободы. На основе проведенного анализа определяются особенности и проблемы классификации осужденных при исполнении наказания в виде лишения свободы.

Ключевые слова: преступление, классификация осужденных, исполнение наказания, лишение свободы, меры воздействия.

Sykhatskiy R.P. FEATURES AND PROBLEMS OF CLASSIFICATION OF PRISONERS IN THE EXECUTION OF PENALTIES OF DEPRIVATION OF LIBERTY

In the article criminal legislation governing the execution of the penalty of deprivation of liberty is analysed. Scientific works highlighting different questions relating to the order of serving the sentence of deprivation of liberty are examined. On the basis of the analysis identifies the characteristics and problems of classification of prisoners in the execution of penalties of deprivation of liberty.

Key words: crime, classification of prisoners, execution of punishment deprivation of liberty measures.

В усі часи державного життя було і залишається актуальним питання боротьби зі злочинністю. Одним із шляхів запобігання розвитку злочинності є перевиховання правопорушників. Його ефективність залежить від багатьох факторів, які потребують постійного вивчення та їх удосконалення. Важливим завданням у цьому напрямі є правильність визначення заходів впливу на свідомість злочинця.

Принцип диференціації виконання покарання закріплено у статті 5 Кримінально-виконавчого кодексу України [1]. Проте варто наголосити, що ефективність карально-виховного впливу на засуджених, досягнення цілей покарання та кримінально-виконавчої діяльності залежать саме від якості впровадження у життя цього принципу.

Чимало юристів, науковців вивчали ці питання та викладали свої дослідження у різних наукових працях. Проте, як правило, їх роботи присвячені розгляду вузьких аспектів означеної теми дослідження.

Так, у колективній монографії «Режим виконання кримінальних покарань» [2] автори зосередили увагу на розгляді сучасного та історико-правового тлумачення понять режиму виконання і відбування покарань у місцях позбавлення волі, практики застосування його співробітниками кримінально виконавчих установ. Подібні питання діяльності кримінально-виконавчих установ, перевиховання засуджених розглядаються у праці П. Польового [3] та в навчальному посібнику за редакцією А.Х. Степанюка [4]. Автори висвітлюють питання державного контролю над забез-

печенням правових гарантій засуджених до позбавлення волі у кримінально-виконавчих установах та організаційно-правові засади діяльності Державної пенітенціарної служби України в установах виконання покарань.

Досить важливі питання щодо діяльності кримінально-виконавчих установ, зокрема законодавчого їх регулювання, розкривають у своїх наукових працях А.Х. Степанюк, І.С. Яковець [5] та М. Яцишин [6]. У їхніх роботах висвітлюються особливості втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи України.

Варто зазначити, що вищезазначені праці є цікавими за своїм змістом, проте автори розглядаючи різні питання порядку та процесу відбування покарання засудженими не ставили за мету визначити та проаналізувати особливості класифікації засуджених при виконанні покарання у вигляді позбавлення волі, що є темою даного дослідження.

Найбільш ґрунтовною у цьому напрямі є робота авторського колективу А.П. Гея, Г.С. Семакова та І.С. Яковця [7]. Одним із питань їхньої роботи є класифікація засуджених при виконанні покарання у вигляді позбавлення волі. Проте є необхідність у більш глибокому аналізі порядку класифікації засуджених, визначенні особливостей та проблемних моментів їх здійснення з урахуванням сучасних законодавчих змін у цьому напрямі.

Така необхідність випливає з того, що диференційований, а за ним і індивідуалізований вплив на засуджених є тією основою застосування покарання, на якій повинна будуватися уся робота з ними. Але для прак-

тичної реалізації такого підходу, передусім, необхідно поділити всіх засуджених до позбавлення волі на невеликі групи, тобто здійснити їх класифікацію.

Узагальнено класифікацію засуджених до позбавлення волі можна визначити як розподіл їх на відносно однорідні категорії за певними ознаками для створення сприятливих умов з метою досягнення цілей покарання [2, с. 30-31].

Під класифікацією засуджених до позбавлення волі в науці кримінально-виконавчого права розуміється такий поділ осіб, якому притаманні ознаки загального поняття «засуджений до позбавлення волі», що здійснюється на підставі єдиних об'єктивних суттєвих ознак, які характеризують відомості про злочин й особу, ставиться за мету забезпечення диференціації виконання покарання, а його результатом є отримання системи груп засуджених, кожна з яких має свою специфіку, властиву тільки їй.

Таким чином, класифікація засуджених до позбавлення волі – це своєрідне підґрунтя для діяльності по виконанню кримінальних покарань.

Одночасно в науці кримінально-виконавчого права існують різноманітні підходи до визначення мети й видів класифікації таких осіб. Причиною цього є те, що в минулому виправно-трудова й сучасному кримінально-виконавчому законодавстві, Правилах внутрішнього розпорядку, інших нормативно-правових актах ці поняття жодним чином не визначаються, внаслідок чого у правовій літературі зустрічаються доволі різні їх тлумачення. Так, юристи-науковці умовно виокремлюють шість основних концепцій, покладених в основу існуючих систем класифікації, в тому числі й за міжнародними документами.

Перша з них – «концепція подвійності». Її прихильники вказували на наявність двох видів класифікації засуджених. Перший – це родова класифікація. Відповідно до якої судом з урахуванням характеру й тяжкості вчиненого злочину, позитивних і негативних властивостей особи встановлюється засудженому обсяг карального впливу, характер і ступінь ізоляції від суспільства. Така класифікація вважалася основою для індивідуалізації покарання на стадії його призначення й виконання, оскільки вона провадилася в рамках конкретних елементів покарання, визначених вироком суду (вид, строк покарання, вид виправної установи). Другий вид класифікації – групова. Здійснюється адміністрацією виправної установи з урахуванням соціальних і психолого-педагогічних властивостей особи, за якою засуджений повинен служити індивідуалізації виконання покарання безпосередньо на стадії його виконання.

Наступною схожою до вищезначеної є «концепція потрійності». В якій, окрім родової та групової, деякі правники виокремлюють ще й видову класифікацію. Вона здійснюється адміністрацією виправних установ на підставі кримінально-правових та кримінально-виконавчих ознак і дозволяє вирізнити з класифікованих судом груп засуджених ще менші групи з метою створення для них спе-

цифічних, диференційованих умов відбування покарання [7, с. 348-351].

Третьою з існуючих є «концепція різних стадій». У ній класифікацію при розподілі у виправні установи називають «горизонтальною», а ту, що провадиться у процесі відбування покарання залежно від поліпшення чи, навпаки, погіршення умов тримання, – «вертикальною».

При вивченні питань класифікації засуджених до позбавлення волі правники часто стикаються з дискусією стосовно положень європейської й американської концепцій класифікації, викладених відповідно у двох основних нормативних документах – Європейських в'язничних правилах [8] та Мінімальних стандартних правилах поводження з ув'язненими [9].

Виходячи із зазначених вище та інших міжнародних нормативно-правових актів юристи-науковці виділяють «європейську концепцію» класифікації засуджених. На підставі загально визнаних досягнень сучасної думки з урахуванням принципів і практичних позицій у сфері поводження із засудженими Європейські в'язничні правила у ст. 17.2. рекомендують провадити розподіл засуджених, беручи до уваги вимоги продовження карної процедури, безпеки і потребу забезпечити відповідні режими, дотримуючись окремого розміщення для ув'язнених, чоловіків та жінок, а також неповнолітніх [8; 5, с. 65].

Мінімальні стандартні правила поводження з ув'язненими також називають цілі класифікації засуджених, відокремлення певних категорій осіб і поділ ув'язнених на категорії з метою полегшення роботи з ними для їх повернення до життя в суспільстві (Правило 67) [9]. Також Міжнародний пакт про громадянські та політичні права встановлює низку умов окремого тримання осіб під вартою залежно від статі і правового статусу (ст. 10) [10]. Однак у цьому документі класифікація засуджених та їх окреме тримання залежно від статі, правового статусу, кількості попередніх судимостей, віку відбиває лише практичний підхід до потенційної вразливості різних груп ув'язнених, їх захисту. Необхідність розрізнення засуджених у всіх випадках обґрунтовується потребою захисту: за статтю – від сексуального насильства, за віком – від несприятливого впливу на молодь з боку старших засуджених; з цієї ж причини пропонується виокремлювати осіб з «багатим» кримінальним минулим [5, с. 64].

Абсолютно відмінною від попередньо означених є «американська концепція», яка розглядає класифікацію більш широко, ідентифікуючи її з індивідуальним підходом до засуджених. Під класифікацією у цьому випадку фактично розуміється індивідуально підібрана програма поводження з кожним засудженим. На відміну від європейської, американська концепція класифікації не надає великого значення поділу засуджених на групи, замінюючи це вказівкою на необхідність окремого тримання деяких категорій. У результаті, американська пенітенціарна теорія допускає тримання в одній пенітенціарній установі різних категорій груп засуджених, вважаючи, що це

не заважає здійсненню виховних програм, підбраних індивідуально для кожного.

Наймолодшою в науці кримінально-виконавчого права є шоста «концепція реалізації цілей». Її прихильники дотримуються таких положень. Виконання покарання покликане сприяти досягненню цілей покарання. У ст. 50 КК України визначено, що покарання передбачає не тільки кару, а й виправлення засуджених, а також запобігання вчиненню нових злочинів як засудженими, так й іншими особами. Таким чином, при виконанні покарань адміністрація виправної установи зобов'язана, з одного боку, вжити заходів до виконання покарання (забезпечити реалізацію примусових заходів, які становлять зміст покарання), з іншого – застосувати до засуджених засоби виховного впливу [7, с. 351-352; 11; 12, с. 140-141].

Виходячи із зазначеного, два основні напрями діяльності органів та установ виконання покарань обумовлюють потребу в здійсненні на практиці ще двох видів класифікації засуджених до позбавлення волі, кожен з яких характеризується окремою метою й ознаками (критеріями), а саме: первинна класифікація засуджених до позбавлення волі – для забезпечення відповідного обсягу карального впливу та вторинна класифікація, яка має на меті сприяння застосуванню заходів виховного впливу.

Однак здійснення такого роду класифікацій має ряд складнощів та особливостей. Перш за все первинна та вторинна класифікації засуджених до позбавлення волі є двома окремими видами, які впливають один з одного в процесі виконання покарання, проте мають різні цілі й первинна класифікація детермінує вторинну. Первинна класифікація засуджених до позбавлення волі, окрім визначеної мети, характеризується своїм окремим об'єктом, суб'єктом, підставами та процедурою [7, с. 352-353].

Так, об'єктом первинної класифікації засуджених до позбавлення волі є сукупність осіб, засуджених обвинувальним вироком суду до позбавлення волі незалежно від якісних і кількісних показників цього покарання та інших обставин. Первинна класифікація засуджених до позбавлення волі здійснюється при визначенні виду установи виконання покарань й розподілі їх у різні колонії. Від виду виправної установи залежать умови тримання засудженого та його правове становище. Правообмеження встановлюються кримінально-виконавчим законодавством і діють з моменту початку відбування покарання. У цьому і полягає важливість первинної класифікації засуджених до позбавлення волі й визначення обсягу заходів карального впливу, бо кожній класифікаційній групі відповідає той чи інший вид виправної установи.

Щодо суб'єктів класифікації засуджених до позбавлення волі, то, згідно зі ст. 86 КВК України, вид колонії, в якій засуджені до позбавлення волі відбувають покарання, визначається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань. Зокрема, первинна класифікація засуджених до поз-

бавлення волі здійснюється Регіональними комісіями, що створюються в усіх областях і діють при слідчих ізоляторах, а вторинна – безпосередньо адміністрацією виправних установ при розміщенні засуджених у тій чи іншій дільниці [1; 2, с. 30-31; 3, с. 31-32].

Варто зазначити, що важливу роль у класифікації відіграють такі поняття, як її ознаки та можливі критерії класифікації. Це питання на сьогоднішній день досить дискусійне, що зумовлено відсутністю в чинному законодавстві чіткого визначення критеріїв, а у науково-правовій літературі існує декілька десятків підходів щодо класифікації засуджених до позбавлення волі.

Аналіз критеріїв первинної класифікації засуджених до позбавлення волі, існуючих у теорії кримінально-виконавчого й колишнього виправно-трудоного права, показує, що визначальне значення при встановленні класифікаційних категорій мають такі ознаки: 1) тяжкість злочину; 2) об'єкт злочину; 3) форма вини; 4) мотив; 5) факти попереднього відбування покарання в місцях позбавлення волі; 6) стать; 7) вік.

Наведені ознаки можна умовно об'єднати у такі критерії: а) перші чотири – у кримінально-правовий, оскільки всі вони впливають із класифікації злочинів, прийнятої у кримінальному праві, їх кваліфікаційних ознак і класифікації злочинців; б) п'яту віднести до так званого кримінально-виконавчого критерію, оскільки ця ознака впливає з норм кримінально-виконавчого законодавства і впливає на визначення виду виправної установи; в) шосту і сьому – до фізіологічних критеріїв, оскільки вони характеризують людину як біологічну істоту [5, с. 64-69; 6, с. 140-143; 7, с. 357].

Необхідно зазначити, що кримінально-виконавче законодавство виділяє ще таку класифікаційну ознаку, як наявність рецидиву злочинів певного виду, що також є підставою для поділу засуджених на певні групи. Згідно зі ст. 34 КК України, рецидивом злочинів визнається вчинення нового умисного злочину особою, яка має судимість за умисний злочин [11]. При цьому новий умисний злочин при рецидиві було вчинено: а) під час відбування покарання за вироком суду; б) протягом строків, установлених чинним законодавством для погашення судимості; в) під час іспитового строку при звільненні від відбування покарання з випробуванням; г) після заміни не відбутої частини покарання більш м'яким покаранням. Такий рецидив називається легальним, і тільки він має кримінально-правове значення, у тому числі й для первинної класифікації засуджених [7, с. 356].

Також, Інструкція про порядок розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 08.02.2012 р. № 222/5, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 10 лютого 2012 р. за № 213/20526 (далі – Інструкція), вирізняє три види рецидиву: а) вчинення умисного особливо тяжкого злочину особою, яка має судимість за умисний тяжкий або особливо тяжкий злочин; б) якщо особа раніше двічі в будь-якій послідовності

була засуджена і фактично відбувала покарання у виді позбавлення волі за вчинення злочину, передбаченого статтями 109–115, 121, 147, 152, частинами 2, 3, 4 ст. 187, частинами 2, 3, 4 ст. 189, статтями 199, 255, 257, 258, 260, 262, частинами 2,3 ст. 289, статтями 305, 307, 317, 348, 379, 391, 393, 443 КК України) і знову вчинила будь-яке з перерахованих злочинних діянь; в) особа раніше була засуджена і фактично відбувала покарання у виді позбавлення волі за вчинення злочину певної категорії, а саме: за статтями 109-114, ч. 2 ст. 115, 147, частинами 3, 4 ст. 152, ч. 4 ст. 187 (тільки вчинений організованою групою або поєднаний із заподіянням тяжких тілесних ушкоджень), статтями 255, 257, 258, 348, 379, 391, 393 КК України, і знову вчинила будь-який із перерахованих злочинів [11, 13, 14].

При розподілі осіб, засуджених до позбавлення волі, в установи виконання покарань враховуються рішення та судимості за ними: а) судів України; б) судів республік колишнього СРСР; в) судів іноземних держав, якщо відповідно до міждержавних угод засудженого було прийнято на територію України для подальшого відбування покарання; г) судів іноземних держав, якщо відповідно до ст. 9 КК України правові наслідки вироку суду іноземної держави враховано судом України при кваліфікації нового злочину та призначенні покарання; д) судів іноземних держав, якщо вони визнані відповідно до ст. 76-1 Протоколу до Конвенції про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22 січня 1993 р., який ратифіковано постановою Верховної Ради України від 28.03.1997 р. [15; 16].

Таким чином, відповідно до розглянутих вище класифікаційних критеріїв, в окремих установах виконання покарань тримаються окремі категорії засуджених, коло яких, на відміну від ст. 18 КВК України, дещо розширене Інструкцією. Неповнолітні особи відбувають покарання у спеціальних виховних установах – виховних колоніях, які не поділяються на види. Засуджені іноземні громадяни та особи без громадянства повинні утримуватися окремо від засуджених громадян України. Дана категорія засуджених направляється для відбування покарання за персональними нарядами в установи виконання покарань, визначені Державним департаментом України з питань виконання покарань. На сьогоднішній день для їх утримання спеціалізовані колонії не створюються. За станом здоров'я засуджені поділяються на працездатних, непрацездатних, хворих на тяжкі та хронічні захворювання. Так, засуджені, хворі на туберкульоз та психічно хворі утримуються в окремих, спеціальних виправних установах на правах лікувальних. Окремо розміщуються засуджені, залишені в слідчому ізоляторі або колонії максимального рівня безпеки для робіт з господарського обслуговування цієї установи. Вагітні (з терміном понад чотири місяці) і жінки з дітьми до трьох років відбувають покарання у спеціалізованих установах

виконання покарань, в яких створені будинки дитини [1; 2, с. 30–33].

Підсумовуючи вищезазначене можна сказати, що у науково-правовій літературі існує чимало концепцій щодо здійснення класифікації засуджених до позбавлення волі. Їх аналіз та узагальнення дає можливість констатувати, що такі інститути кримінального права, як вид позбавлення волі (на певний строк чи довічне), тяжкість вчиненого злочину, форма вини, попередні судимості, рецидив злочинів, фізіологічні ознаки людини – стать та вік, є визначальними для здійснення первинної класифікації засуджених до позбавлення волі та визначення виду установи для виконання покарань. Важливе значення для здійснення такої класифікації має і факт попереднього перебування в місцях позбавлення волі. В окремих випадках при здійсненні первинної класифікації засуджених до позбавлення волі до уваги береться і факт вчинення конкретних складів злочину, а також громадянство, досягнення пенсійного віку, певні вади чи загальний стан здоров'я.

Також аналіз розглянутого не дає можливості стверджувати, що в Україні розроблено та діє єдиний чіткий механізм класифікації засуджених до позбавлення волі. Даний процес регулюється різними нормативно-правовими актами як національного, так і міжнародного законодавства, які тією чи іншою мірою доповнюють один одного. Таким чином, законодавцю варто звернути увагу на вдосконалення регуляторних механізмів здійснення класифікації засуджених до позбавлення волі для забезпечення більш ефективного порядку покарання та перевиховання засуджених.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 № 1129-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
2. Козлов П.П. Режим виконання кримінальних покарань : монографія / П.П. Козлов, Ю.В. Нікітін, Л.О. Стрелков. – К. : КНТ, 2008. – 272 с.
3. Польовий П. Державний контроль над забезпеченням правових гарантій засуджених до позбавлення волі у кримінально-виконавчих установах / П. Польовий // Економіка, фінанси, право. – 2008. – № 2. – С. 31-34.
4. Організаційно-правові засади діяльності Державної пенітенціарної служби України в установах виконання покарань : навч. посіб. / [за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. А.Х. Степанюка]. Х. : Право, 2013. 159 с.
5. Степанюк А.Х. Втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи України : монографія / А.Х. Степанюк, І.С. Яковець. – Х. : Кроссроуд, 2007. – 184 с.
6. Яцишин М. Перебудова кримінального процесу України в контексті європейських і світових правових стандартів / М. Яцишин // Підприємство, господарство і право. – 2009. – № 7. – С. 140-143.
7. Гель А.П. Кримінально-виконавче право України : навч. посібник / А.П. Гель, Г.С. Семаков, І.С. Яковець. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 624 с.
8. Європейські пенітенціарні (в'язничні) правила / Рада Європи; Рекомендації, Правила від 12.02.1987 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua/laws/show/994_032.
9. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями / ООН; Правила, Міжнародний документ від 30.08.1955 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua/laws/show/995_212.

10. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права / ООН; Пакт, Міжнародний документ від 16.12.1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

11. Кримінальний Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III із змін. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

12. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [ред. М.І. Мельник, М.І. Хавронюк]. К. : Юридична думка, 2009. 1236 с.

13. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження Інструкції про порядок розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі, Положення про Регіональну комісію з питань розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі, Положення про Апеляційну комісію Державної пенітенціарної служби України з питань розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі» від 08.02.2012 р.

№ 222/5, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 лютого 2012 р. за № 213/20526 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/laws/show/z0213-12>.

14. Інструкція про порядок розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі / Затверджено Наказом Міністерства юстиції України 08.02.2012 р. № 222/5, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 10 лютого 2012 р. за № 213/20526 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/laws/show/z0213-12>.

15. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах / Міжнародний документ від 22.01.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua/laws/show/997_009.

16. Протокол до Конвенції про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах від 22 січня 1993 року / Міжнародний документ від 28.03.1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rada.gov.ua/laws/show/997_018.

УДК 343.8

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ ІЗ ЗАСУДЖЕНИМИ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Таволжанський О.В., к. ю. н.,
асистент кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Висвітлено окремі аспекти міжнародних стандартів соціально-виховної роботи із засудженими до позбавлення волі. Наведено найбільш вузлові напрями, що сформульовані світовим співтовариством у сфері кримінально-виконавчого права. Сформульовано подальші перспективні аспекти дослідження інституту соціально-виховної роботи з засудженими.

Ключові слова: соціально-виховна робота, виховна робота з засудженими, виправлення, позбавлення волі.

Освещены отдельные аспекты международных стандартов социально-воспитательной работы с осужденными к лишению свободы. Приведены наиболее узловые направления, сформулированные мировым сообществом в сфере уголовного-исполнительного права. Сформулированы дальнейшие перспективные аспекты исследования института социально-воспитательной работы с осужденными.

Ключевые слова: социально-воспитательная работа, воспитательная работа с осужденными, исправления, лишения свободы.

Tavolzhanskyi O.V. INTERNATIONAL STANDARDS FOR SOCIAL AND EDUCATIONAL WORK WITH CONVICTS TO PRISON

The article deals with some aspects of international standards for social and educational work with convicts to prison. Shows the most nodal areas that are formulated by international community in field of penal law. Formulated further promising aspects of research institute of social and educational work with convicts.

Key words: social and educational work, educational work with prisoners, correction, imprisonment.

Постановка проблеми. Впровадження міжнародних стандартів і принципів у такий напрямок діяльності органів і установ як виконання покарань соціально-вихована робота із засудженими до позбавлення волі в сучасних умовах державотворення України є однією з передумов реалізації задекларованих у діючому законодавстві прав людини. Удосконалення законодавчого врегулювання механізмів соціально-виховної роботи із засудженими дозволить вирішити питання соціальної адаптації і підготовки засуджених до життя на волі, змінити в бік зменшення показників рецидивної злочинності, запобігти вчиненню злочинів у майбутньому.

Ступінь розробленості проблеми. Важливість удосконалення законодавчих механізмів

роботи у вказаній сфері безспірна. Незважаючи на ряд досліджень у сфері вирішення питань, пов'язаних із покращенням нормативного регулювання кримінально-виконавчих відносин методом імплементації міжнародних норм і принципів, сфера соціально-виховної роботи залишається не вивченою і знаходиться не на найкращому рівні. Хоча існує ряд спроб вдалих і не дуже вирішити ті чи інші питання безпосередньо, або певним чином пов'язаних із питаннями соціального підтвердження цієї тези свідчить значна кількість наукових напрацювань. У той же час відсутнє єдине бачення напрямку імплементації міжнародних стандартів і принципів у національне законодавство.

Необхідно відмітити вагомий вклад у наближення національного законодавства як у